

Oppsummeringer fra Group Analysis, vol. 54 (2) 2021

- ved litteraturansvarlig i IGAs fagråd, Andreas Ekberg

Den andre utgaven av Group Analysis i 2021 inneholder fire hovedartikler samt et lengre intervju med avdøde Liesel Hearst. Den inneholder i tillegg tre artikler fra GASis online symposium i 2020 samt tilsvar til to av artiklene. Jeg har valgt å referere noen hovedlinjer i tre av artiklene samt fra intervjuet med Liesel Hearst.

1) Harold Behr: *Charismatic leadership: A group-analytic perspective.*

Harold Behr undersøker i sin artikkel betydningen av karisma og karismatisk lederskap, som han mener er en kvalitet ved gruppeledere som har blitt for lite diskutert og reflektert rundt. Behrs interesse for karisma stammer fra at han tenker at det er en individuell egenskap som lederen «bruker» for å utøve makt over gruppen og at dette har terapeutiske- og antiterapeutiske effekter. I tillegg argumenterer Behr for at karisma har en splittende effekt i samfunnet generelt; på den ene siden kan det ses på som et positivt element i sosial interaksjon, men på den andre siden fremstilles karisma ofte som et negativt og mulig farlig fenomen. Begge sider ved karismatisk lederskap blir eksemplifisert ved personer som Freud, Jung, Jesus, Stalin og Hitler. Behr beskriver også paradokset ved at en karismatisk gruppeanalytisk terapeut tenderer til å kontinuerlig bli tenkt om som selve navet i en gruppe, samtidig som at en slik terapeutsentrering undergraver gruppeanalysens viktige tanke om at terapeuten bør ha en gradvis mindre sentral plass i takt med gruppens utvikling. Behr mener at psykodrama og lignende gruppeterapeutiske tilnærminger der spontant, emosjonelt uttrykk gjennom aktiviteter er et viktig virkemiddel, har en større sannsynlighet for å bli ledet av karismatiske terapeuter. Han drøfter også forskjellen i karisma mellom Foulkes og Jacob Moreno, den sistnevnte er grunnleggeren av psykodrama. Artikkelen inneholder generelt en nyttig diskusjon omkring karisma og hvordan gruppeterapeuter bør ha et reflektert forhold rundt/til egen karisma for å kunne bruke den på en verdifull måte i arbeidet med å lede terapeutiske grupper.

2) Victor L. Schermer: *Building empathic bridges: Cross-cultural "maternal" attunement in group psychotherapy for immigrants and refugees.*

I denne interessante artikkelen trekker Schermer frem hvordan moderne spedbarnsforskning kan være til hjelp for gruppeterapeuter i deres arbeide der immigranter eller flyktninger deltar i gruppebehandling. Dette mener Schermer er spesielt aktuelt nå på bakgrunn av den økende mengden flyktninger verden har sett de siste tiårene. Gruppeterapi med immigranter og flyktninger utfordrer terapeutene på spesielle måter da flertallet har erfart traumaer både i sitt hjemland og i forbindelse med selve emigreringen/flukten. I tillegg skaper slike grupper også utfordringer med kryss-kulturell kommunikasjon som krever spesielt hensyn og refleksjon. Fra spedbarnsforskningen trekker Schermer spesielt inn det han oppfatter som en nyttig analogi mellom tilknytningen et spedbarn har til mor, og tilknytningen en person som immigrerer har til sin opprinnelseskultur. På bakgrunn av dette argumenterer også Schermer, i likhet med andre før han, for at gruppen og terapeuten har moderlige aspekter som terapeuter som arbeider med immigranter og flyktninger kanskje bør tenke spesielt på. Schermer beskriver hvor komplisert relasjonen mellom immigranten, gruppen og terapeuten kan være på et dynamisk nivå, og han trekker frem begreper fra Winnicott, Bion, og Tronicks «still face» for å klargjøre utfordringene gruppeterapeuten kan oppleve i dette arbeidet. Han drøfter vekten av vårt kroppsspråk samt hvilke implikasjoner

en formell holdning kan ha, sammenlignet med en mer spontan holdning i arbeide med denne populasjonen. Schermer trekker også inn en interessant klinisk vignett som illustrerer hvordan traumatiske opplevelser kan spilles ut og reaktiveres i en gruppeterapi.

3) Arturo Ezquerro: *Brexit: Who is afraid of group attachment? Part II. Democracy: what democracy?*

Denne artikkelen er oppfølgeren til Brexit Part I som ble publisert av Ezquerro i Group Analysis, 2020. I Brexit part I beskriver forfatteren hvordan han mener at tenkningen og følelsene i forkant av det som resulterte i en folkeavstemning, først og fremst oppstod som et resultat av projeksjoner og syndebukkdannelse i Storbritannia. Brexit part II er mer enn noe annet en kritikk mot folkeavstemningen i 2016. Denne resulterte som kjent i at Storbritannia valgte å forlate den Europeiske Unionen. Artikkelen inneholder også en drøfting av de krefter som kan ligge bak det som Ezquerro argumenterer var en klart udemokratisk prosess. Brexit ble vedtatt etter at 52% av stemmene ønsket at Storbritannia skulle forlate EU, men 26% av Storbritannias stemmeberettigede deltok ikke i avstemningen. Han trekker frem forskjellige vinkler som viser til det ulogiske og udemokratiske i selve prosessen rundt avstemningen. For eksempel viser han at britiske statsborgere som hadde bodd utenfor Storbritannia de siste 15 årene ikke fikk lov å avlegge sin stemme ettersom de ikke lenger hadde en tilknytning til Storbritannia. Paradoksalt nok fikk EU borgere som hadde bodd i Storbritannia i over 15 år ikke lov til å stemme i Brexit. Med andre ord argumenterer Ezquerro for at alle medlemmer i gruppen ikke fikk lov til å stemme i en sentral avgjørelse. Ezquerro har flere eksempler på denne udemokratiske prosessen. Kort sagt var det sentrale problemet i avstemningen en urettferdig fordeling av hvem som var stemmeberettiget og hvem som ikke var det. Ezquerro trekker dette kort inn mot gruppeanalytisk forståelse og mener at avstemningen viser en tydelig mistillit til – og en eksklusjon av – den fremmede gruppen (utgruppen), samt det han mener er en angst for å arbeide mot en mer sofistikert, nyansert gruppetilhørighet i Storbritannia.

4) Martin Weegmann: *Interview with Liesel Hearst, group analyst.*

Weegmann intervjuet Hearst i 2004, men valgte å publisere intervjuet i Group Analysis i etterkant av hennes død, 31. desember i 2020. I intervjuet får vi innsikt i Hearst bakgrunn med oppvekst i Wien og med en far som hadde en Marxistisk overbevisning. Hennes oppvekst er også preget av tiden, der psykoanalytisk tenkning begynte å blomstre i de intellektuelle kretsene i Wien. Hun forteller åpenhjertig om sin egen og familiens immigrering til England for å komme unna nazismens undertrykkelse. Hearst beskriver at hun hadde en sterk interesse for sosialt arbeid, psykoanalyse (hun gikk selv i psykoanalyse fra en alder av 11 år), og arbeid med barn, før hun ganske tilfeldig, som en av de første i England, fikk muligheten til å ta en gruppeanalytisk utdanning. Gjennom resten av sitt 100 år lange liv var hun dedikert til gruppeanalytisk praksis, utdanning og formidling. Intervjuet av Liesel Hearst er interessant lesning hvis du er nysgjerrig på livshistorien til en av gruppeanalysens pionerer.